

Sygn. akt III PK 140/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Halina Kiriło

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa T. K., M. Z., R. P.

przeciwko A. Sp. z o.o. w W.

i Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu K. Sp. z o.o. w T.

o ustalenie istnienia stosunku pracy i zapłatę,

na skutek skargi powodów o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w K.

z dnia 17 grudnia 2010 r.,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 lipca 2016 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej A. Sp. z o.o. w W. od wyroku Sądu Okręgowego

- Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 17 lipca 2015 r.,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i odrzuca skargę powodów o
wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym
wyrokiem Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w K. z dnia 17 grudnia 2010 r.,**

2. nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powodowie T. K., M. Z. i R. P. wniesli do Sądu Rejonowego w K. pozwy przeciwko Przedsiębiorstwu Wielobranżowemu „K.” Sp. z o.o. w T. o ustalenie istnienia stosunku pracy oraz o zapłatę wynagrodzenia za pracę, podnosząc, że otrzymali od pozwanej Spółki pismo z informacją o zmianie pracodawcy i o przejęciu pracowników firmy, zgodnie z art. 23¹ k.p., przez firmę PPU „A.” Sp. z o.o. (obecna nazwa i siedziba spółki, to: „A.” Sp. z o.o. w W.).

Sąd pierwszej instancji połączył sprawy powodów do wspólnego rozpoznania i wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej „A.” Sp. z o.o. w W. Następnie Sąd ten wyrokiem z dnia 7 lipca 2010 r. ustalił, że powodów, poczynwszy od dnia 1 stycznia 2010 r., łączyły umowy o pracę z pozwaną „A.” Sp. z o.o. na stanowisku pracowników ochrony, na warunkach określonych w umowach o pracę, które do dnia 31 grudnia 2009 r. łączyły ich z PW „K.” Sp. z o.o. w T. i zasądził na rzecz powodów od pierwszej z wymienionych Spółek dochodzone przez nich kwoty z tytułu wynagrodzenia za czas pozostawania w gotowości do pracy. Oddalił natomiast powództwo w stosunku do pozwanej PW „K.” Sp. z o.o.

Na skutek apelacji wniesionej od tego wyroku przez pozwaną „A.” Sp. z o.o. Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 17 grudnia 2010 r. zmienił zaskarżony wyrok w pkt I, II, III, IV i VI i oddalił powództwa powodów względem pozwanej „A.” Sp. z o.o.

Po wydaniu tego wyroku powodom został przywrócony termin do wniesienia apelacji od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 7 lipca 2010 r. Zaskarżyli oni więc ten wyrok w części oddalającej powództwo wobec pozwanej PW „K.” Sp. z o.o., a Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 27 maja 2011 r. uchylił zaskarżony wyrok w pkt V i VI i przekazał sprawę w tym zakresie Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 11 października 2013 r. ponownie oddalił jednak powództwa w stosunku do pozwanej PW „K.” Sp. z o.o., a Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2014 r. oddalił apelację powodów od wyroku Sądu pierwszej instancji. W uzasadnieniu swojego wyroku Sąd Okręgowy wskazał powodom jako sposób dochodzenia ich praw

skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r.

Powodowie T. K., M. Z. i R. P. dwukrotnie wnosili, na podstawie art. 403 § 2 k.p.c., skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r., przy czym pierwsza z tych skarg została odrzucona prawomocnym postanowieniem Sądu drugiej instancji z dnia 18 czerwca 2012 r.

W drugiej skardze o wznowienie postępowania powodowie ponownie powołali jako podstawę prawną wznowienia art. 403 § 2 k.p.c., dodając że jej zastosowanie uzasadnia wyrok Sądu Okręgowego z dnia 29 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17 lipca 2015 r., po rozpoznaniu owej skargi, zmienił zaskarżony nią wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r. w ten sposób, że oddalił apelację.

Sąd Okręgowy uznał, że „absurdalność sytuacji prawnej powodów powstałej na skutek wyroków Sądu Okręgowego, powodujących brak pracodawcy mimo nierozwiązania stosunku pracy, uzasadnia wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r.”.

Sąd drugiej instancji stwierdził przy tym, że w wyniku wznowienia postępowania apelacyjnego od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 7 lipca 2010 r., oddalił apelację pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcyjno-Usługowego „A.” Sp. z o.o., aktualnie noszącego nazwę „A.” Sp. z o.o. w W., uznając tę apelację za bezzasadną. Z prawidłowych ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika bowiem, że Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „K.” Sp. z o.o., począwszy od 2004 r., wykonywało całodobową ochronę Hali Widowiskowo - Sportowej w K., obsługę pokoi gościnnych oraz obsługę maszyn do sprzątania i polerowania powierzchni. Zadania te wykonywało 5 pracowników. Z dniem 1 stycznia 2010 r. te funkcje i zadania przejęło jednak Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „A.” Sp. z o.o. Przejęło ono również obiekty i składniki majątkowe należące do podmiotu, na rzecz którego były świadczone usługi. W wyniku przejęcia przez „A.” Sp. z o.o. zadań związanych z ochroną Hali w Przedsiębiorstwie Wielobranżowym Sp. z o.o. powstała zaś potrzeba ograniczenia zatrudnienia, a w firmie przejmującej zadania

wzrosło zapotrzebowanie na nowych pracowników. W tych okolicznościach przejęcie przez apelującą Spółkę „A.” działalności ochroniarskiej w Hali Widowiskowo - Sportowej oraz władztwa nad pomieszczeniami i rzeczami służącymi do wykonywania zadań ochrony prowadziło, w opinii Sądu Okręgowego, do wniosku, że doszło do przejęcia części zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹ § 1 k.p.

Pozwana „A.” Sp. z o.o. z siedzibą w W. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 17 lipca 2015 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie przepisów postępowania mających istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 403 § 2 k.p.c., przez niewłaściwe zastosowanie wskutek przyjęcia, że absurdalność sytuacji prawnej powodów powstałej na skutek wyroków Sądu Okręgowego, powodujących brak pracodawcy mimo nierozwiązania stosunku pracy, uzasadnia wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r., a także naruszenie przepisów prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie art. 23¹ § 1 k.p. w związku z art. 1 ust. 1 a) i b) Dyrektywy Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów wskutek przyjęcia, że takie okoliczności jak przejęcie przez pozwaną „A.” Sp. z o.o. działalności ochroniarskiej w Hali Widowiskowo - Sportowej oraz władztwa nad pomieszczeniami i rzeczami służącymi do wykonywania zadań ochrony prowadzą do wniosku, że doszło do przejęcia części zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹ § 1 k.p.

Powołując się na tak sformułowane zarzuty skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i jego zmianę przez odrzucenie lub oddalenie skargi o wznowienie postępowania złożonej przez powodów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz wyroku Sądu Rejonowego z dnia 7 lipca 2010 r. w części zaskarżonej przez pozwaną „A.” Sp. z o.o. w apelacji i jego zmianę przez oddalenie powództwa w stosunku do pozwanej „A.” Sp. z o.o. w W., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oceniana skarga kasacyjna jest uzasadniona w zakresie podniesionego w niej zarzutu naruszenia przepisów postępowania, to jest art. 403 § 2 k.p.c.

Inicjując rozważania w niniejszej sprawie należy podkreślić, że w postępowaniu cywilnym obowiązuje wyrażona w art. 365 § 1 k.p.c. zasada niewzruszalności prawomocnych wyroków sądowych. Przepisy określające warunki, na jakich może nastąpić uchylenie lub zmiana prawomocnego wyroku, muszą być zatem - jako wyjątek od wspomnianej reguły - interpretowane ściśle. Instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o presumpcję wadliwego procesu i zastąpienie zapadłego orzeczenia orzeczeniem nowym. Zakres postępowania zapoczątkowanego skargą o wznowienie wytycza norma art. 412 § 1 k.p.c., zgodnie z którą sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Z brzmienia tego przepisu jednoznacznie wynika, że przedmiotem postępowania jest udowodnienie istnienia podstawy, na której oparto skargę w konkretnej sprawie. W konsekwencji zakres ponownego rozpoznania sprawy jest uwarunkowany przyczyną wznowienia wskazaną przez skarżącego i nie jest dopuszczalne wyjście poza tę przyczynę. W świetle art. 409 k.p.c. istotnym elementem skargi o wznowienie postępowania jest zatem podanie podstawy tegoż wznowienia oraz jej uzasadnienie. Skarga o wznowienie postępowania podlega zaś badaniu przez sąd pod kątem dopuszczalności o dwojakim charakterze, tj. dopuszczalności samej skargi oraz dopuszczalności wznowienia postępowania. O dopuszczalności decyduje zachowanie ustawowego terminu do jej wniesienia (art. 407 i 408 k.p.c.) oraz oparcie skargi na ustawowych podstawach wymienionych w art. 401, art. 401¹ i art. 403 k.p.c.

Nadzwyczajny charakter tego środka prawnego, skierowanego przeciwko prawomocnemu orzeczeniu, powoduje, że wznowienie postępowania może nastąpić wyłącznie z powodów ściśle określonych w ustawie. Katalog podstaw wznowienia został zawarty w art. 401, art. 401¹ i art. 403 k.p.c. i jest on wyczerpujący. Dlatego też wszelkie inne okoliczności, wykraczające poza sytuacje taksatywnie wymienione w powołanych przepisach, nie mogą stanowić oparcia dla

omawianej skargi. W doktrynie funkcjonuje przy tym podział podstaw wznowienia na przyczyny nieważności (art. 401 k.p.c.), które stanowią bezwzględny powód wznowienia w tym znaczeniu, że ich stwierdzenie w każdym przypadku skutkuje uchYLENIEM zaskarżonego orzeczenia, oraz tzw. podstawy restytucyjne (art. 403), których istnienie uzasadnia uchYLENIE orzeczenia tylko w przypadku wystąpienia związku przyczynowego zachodzącego między nimi a treścią rozstrzygnięcia, jak i wreszcie na tę podstawę, jaką jest wydanie wyroku w oparciu o akt normatywny uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją, umową międzynarodową lub ustawą (art. 401¹ k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie skarżący wskazali jako podstawę wznowienia postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r. wymienione w art. 403 § 2 k.p.c. późniejsze wykrycie prawomocnego wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego oraz nowe okoliczności faktyczne lub dowody, powołując w tym zakresie wyrok Sądu Okręgowego z dnia 29 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy zauważa więc, że na podstawie wynikającej z art. 403 § 2 k.p.c. można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku dotyczącego tego samego stosunku prawnego. Należy więc stwierdzić, że z treści powołanego przepisu jasno wynika, iż nie chodzi w nim o jakikolwiek wyrok prawomocny, ale o wyrok dotyczący tego samego (a nie takiego samego) stosunku prawnego. O tożsamości stosunku prawnego można zaś mówić w sytuacji, gdy wyrok jest tożsamy zarówno od strony podmiotowej, jak i przedmiotowej, czyli dotyczy - poza przypadkami następstwa prawnego i rozszerzonej prawomocności wyroku (art. 365 § 1 *in fine* k.p.c.) - tych samych osób oraz tych samych praw i obowiązków pomiędzy tymi osobami, a inaczej rzecz ujmując sytuacji, w której przedmiotem rozstrzygnięcia w tym wyroku są te same prawa i obowiązki, dotyczące tych samych podmiotów, wynikające z określonych norm prawnych, które były pomiędzy nimi przedmiotem rozstrzygnięcia w postępowaniu, którego wznowienia dotyczy skarga. Sama zbieżność stanów faktycznych i prawnych nie oznacza natomiast tożsamości stosunku prawnego, a w związku z tym wykładnia prawa dokonana w wyroku objętym skargą o wznowienie postępowania odmienna od wykładni przedstawionej w wykrytym prawomocnym

wyroku, na tle tych samych przepisów i w podobnych, a nawet takich samych stanach faktycznych, nie stanowi podstawy wznowienia w trybie art. 403 § 2 k.p.c. (por. między innymi postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 marca 1999 r., III AO 10/99, OSNAPiUS-wkł. 1999 nr 15, poz. 1; z dnia 14 marca 2000 r., II UZ 1/00, LEX nr 464485; z dnia 22 października 2009 r., I UZ 64/09, LEX nr 560531; z dnia 21 stycznia 2011 r., II PZ 51/10, LEX nr 784934).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy uznaje, że skarżąca słusznie zarzuca, iż wyrok, którego dotyczy skarga o wznowienie postępowania, to jest wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 grudnia 2010 r., oraz wyrok powołany w owej skardze jako podstawa wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c., to jest wyrok Sądu Okręgowego z dnia 29 sierpnia 2014 r., nie spełniają wymogu, o którym mowa w tym przepisie, gdyż nie dotyczą tego samego stosunku prawnego w znaczeniu podmiotowym, to znaczy brak w nich tożsamości strony podmiotowej. O ile bowiem pierwszy z wymienionych wyroków rozstrzygał spór pomiędzy powodami a pozwaną wówczas skarżącą „A.” Sp. z o.o. w W., to drugi z tych wyroków zapadł w sprawie przeciwko pozwanej PW „K.” Sp. z o.o. w T. Wypada dodać, że co prawda PW „K.” Sp. z o.o. w T. była również pierwotnie stroną pozwaną w tej sprawie, jednakże nie uczestniczyła już w postępowaniu zainicjowanym apelacją pozwanej „A.” Sp. z o.o. w W., zakończonym wyrokiem z dnia 17 grudnia 2010 r. Choć więc oba wymienione wyroki odnosiły się do stosunku prawnego tożsamego pod względem przedmiotowym, to jednak brak w nich tożsamości strony podmiotowej musiał decydować o uznaniu, że nie dotyczyły one tego samego stosunku prawnego, o którym mowa w art. 403 § 2 k.p.c.

Niezależnie od przedstawionej wyżej argumentacji Sąd Najwyższy uważa za niezbędne podkreślić, że art. 403 § 2 k.p.c. wymaga, aby wyrok stanowiący podstawę wznowienia postępowania został później wykryty. Zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego poglądem, oznacza to, że taki wyrok został wydany i uprawomocnił się przed zakończeniem postępowania we wznowianej sprawie, to jest tylko wtedy, gdy wykryty wyrok funkcjonował w obrocie prawnym w czasie postępowania, którego dotyczy skarga (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 czerwca 1997 r., I CKN 149/97, OSNC 1998 nr 1, poz. 9; z dnia 18 października 2010 r., I PZ 23/10, LEX nr 1607451; z dnia 20 stycznia

2011 r., I UZ 164/19, niepublikowane; z dnia 11 lutego 2010 r., I PZ 20/09, LEX nr 1498583; z dnia 15 grudnia 2009 r., II PZ 24/09, LEX nr 577836 oraz z dnia 16 grudnia 2014 r., II UZ 57/14, LEX nr 1616905). Tymczasem w okolicznościach rozpoznawanej sprawy wyrok kończący postępowanie, którego wznowienia żądali powodowie, został wydany w dniu 17 grudnia 2010 r., natomiast wyrok Sądu Okręgowego, na który powodowie powoływali się w swojej skardze jako na ten, który został później wykryty i dotyczył tego samego stosunku prawnego, zapadł dopiero w dniu 29 sierpnia 2014 r., a zatem nie funkcjonował jeszcze w obrocie prawnym w czasie postępowania, którego dotyczyła skarga o wznowienie postępowania. Nie mógł więc być wykryty jako wydany w toku owego postępowania i przed prawomocnym niekorzystnym osądem roszczeń powodów. Dlatego też nie może stanowić podstawy wznowienia postępowania określonej w art. 403 § 3 k.p.c.

Podobnie rzecz się ma w odniesieniu do drugiej powołanej przez powodów podstawy wznowienia postępowania, to jest okoliczności faktycznych i środków dowodowych. Z treści art. 403 § 2 k.p.c. wynika, że można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Oznacza to, że możliwość wznowienia postępowania na podstawie wykrycia „okoliczności faktycznych lub środków dowodowych” jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek. Po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane. Po drugie, możliwości wpływu tych okoliczności lub dowodów na wynik sprawy i po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2010 r., II PZ 12/10, LEX nr 619632). W grę wchodzi zatem tylko okoliczności faktyczne i środki dowodowe istniejące już w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania, nie zaś powstałe po tej dacie (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 25 sierpnia 1999 r., III CKN 524/99, LEX nr 527116; z dnia 9 września 2000 r., II CKN 510/00, LEX nr 535989; z dnia 15 września 2005 r., II CZ 78/05, LEX nr 453799; z dnia 13 października 2005 r., IV CZ 96/05, LEX nr 186917; z dnia 22 lipca 2008 r., II UZ 31/08, LEX nr

500233; z dnia 4 września 2008 r., IV CZ 70/08, LEX nr 658207 i z dnia 6 maja 2010 r., III PZ 3/10, LEX nr 602065), a przy tym nie tylko nieujawnione ale i nieujawnialne, czyli takie, o jakich strona nie wiedziała i z obiektywnych przyczyn (a więc nie wskutek opieszałości, zaniedbań, zapomnienia czy błędnej oceny) wiedzieć nie mogła (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, LEX nr 78214; z dnia 20 grudnia 2006 r., IV CZ 102/06, LEX nr 465619; z dnia 9 lipca 2008 r., V CZ 46/08, LEX nr 590291; z dnia 16 lipca 2008 r., II CZ 46/08, LEX nr 646343; z dnia 19 marca 2010 r., II PZ 5/10, LEX nr 583798 i z dnia 17 czerwca 2010 r., III CZ 18/10, LEX nr 686067). Nadto, późniejsze wykrycie obejmuje jedynie okoliczności faktyczne i środki dowodowe, które mogły mieć wpływ na wynik sprawy, a zatem dotyczące podstawy faktycznej dochodzonego przez powoda roszczenia i na tyle istotne, że ich uwzględnienie spowodowałoby wydanie innego rozstrzygnięcia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 kwietnia 1973 r., II CR 104/73, OSNCP 1974 nr 2, poz. 29; z dnia 7 listopada 1973 r., I CO 5/73, Biul. SN 1974 nr 2, s. 24; z dnia 24 maja 1982 r., II CO 1/82, OSPIKA 1084 nr 2, poz. 27 i z dnia 8 maja 2008 r., V CZ 25/08, LEX nr 646372). Mogą to być zarówno fakty i dowody odnoszące się bezpośrednio do podstawy faktycznej spornego roszczenia, jak i dotyczące jej pośrednio, tj. brane pod uwagę przy ocenie zebranego materiału dowodowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 lutego 2008 r., I CZ 152/07, LEX nr 465908 i z dnia 6 lutego 2009 r., IV CZ 2/09, LEX nr 610222).

Należy zatem jeszcze raz podkreślić, że tzw. nowości (okoliczności faktyczne lub środki dowodowe), mogą stanowić podstawę skargi o wznowienie postępowania, jeżeli istniały już w toku tego postępowania, jednakże nie były objęte materiałem sprawy i zostały później wykryte, nie były bowiem i nie mogły być znane stronie w toku poprzedniego postępowania. Dlatego środek dowodowy, który powstał po uprawomocnieniu się wyroku, nie stanowi podstawy wznowienia przewidzianej w art. 403 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 22 lipca 2008 r., II UZ 31/08, LEX nr 500233 oraz z dnia 15 grudnia 2009 r., II PZ 24/09, LEX nr 577836). Oznacza to, że wyrok z dnia 29 sierpnia 2014 r. nie może również zostać uznany za środek dowodowy w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., skoro nie istniał jeszcze w toku postępowania, którego dotyczy skarga o wznowienie

postępowania. Nadto, powodowie nie podnoszą w swojej skardze, że z wyroku tego wynikają jakiekolwiek nieujawnione dotychczas, ale istniejące wówczas okoliczności faktyczne mające wpływ na wynik sprawy, z których nie mogli oni skorzystać w poprzednim postępowaniu. Jak wynika bowiem z ustaleń Sądu drugiej instancji, którymi Sąd Najwyższy jest związany w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wyrok ten, uwzględniając znane dotychczas okoliczności faktyczne sprawy, ustalone w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, opiera się jedynie na odmiennej ocenie prawnej tych ustaleń, wynikającej z odmiennej wykładni art. 23¹ k.p. Niezależnie od wcześniej podnoszonych w tym zakresie argumentów trzeba zaś wymienić i ten, że przepisy prawa, które zostały odmiennie zinterpretowane nawet w późniejszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, nie są okolicznościami faktycznymi ani środkami dowodowymi, przeto nie uzasadniają wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 17 listopada 1998 r., II UKN 402/98, OSNP 1999 nr 24, poz. 8 oraz z dnia 4 stycznia 2007 r., V CZ 109/06, LEX nr 1050554).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy uznaje, że zaskarżony ocenianą w niniejszym postępowaniu skargą kasacyjną wyrok Sądu Okręgowego z dnia 17 lipca 2015 r. narusza art. 403 § 2 k.p.c., zwłaszcza, że za jedyną podstawę wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem z dnia 17 grudnia 2010 r. przyjmuje w ogóle nieznaną przepisom Kodeksu postępowania cywilnego „absurdalność sytuacji prawnej powodów”, a nie którąkolwiek z enumeratywnie wymienionych tam podstaw.

Podsumowując ten wątek rozważań, Sąd Najwyższy zauważa też, że sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający art. 403 § 2 k.p.c., to jest przez powołanie się na wymieniony w tym przepisie wyrok oraz okoliczności faktyczne i środki dowodowe, nie oznacza jeszcze, że skarga faktycznie opiera się na ustawowej podstawie, jeżeli już z samego jej uzasadnienia wynika, iż podnoszona podstawa nie zachodzi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 stycznia 1968 r., I CZ 122/67, OSNCP 1968 nr 8-9, poz. 154, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1981 r., I CO 5/81, OSNCP 1982 nr 5-6, poz. 77 oraz postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 30 maja 1996 r., I CRN 101/95, OSNC 1996 nr 10, poz. 138, z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99,

OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 133, z dnia 12 października 2001 r., III AO 32/01, OSNAPiUS 2002 nr 18, poz. 449, z dnia 7 lipca 2005 r., IV CO 6/05, Monitor Prawniczy 2006 nr 16, s. 880 oraz z dnia 9 maja 2008 r., II PZ 65/07, niepublikowane. Taki też kierunek wykładni wydaje się być akceptowany również w doktrynie: Komentarz do KPC pod red. T. Erecińskiego, Warszawa 2012 – art. 410). W takiej zaś sytuacji, z którą z przyczyn wcześniej podniesionych mamy do czynienia w niniejszej sprawie, należy uznać, że skarga nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia, w związku z czym podlega odrzuceniu, zgodnie z art. 410 § 1 k.p.c. Z tego względu brak jest, z kolei, przesłanek do oceny sformułowanego w ocenianej skardze kasacyjnej zarzutu naruszenia prawa materialnego.

Uwzględniając powyższe argumenty oraz opierając się na treści art. 410 § 1 k.p.c. w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego, biorąc pod uwagę, że w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, na podstawie art. 102 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

kc